

Praktijknetwerk snijhyacint

Bij steeds meer bedrijven groeit de productie van snijhyacinten uit tot een belangrijke bedrijfsactiviteit. De vraag naar grote, uniforme partijen snijhyacinten neemt toe. Kwaliteitseisen als bloei-garantie, stevigheid, schoon product en duurzaamheid worden daarbij steeds belangrijker. Binnen het praktijknetwerk 'Snijhya-cinten, nu en in de toekomst' is een aantal praktijkbedrijven hier-mee aan de slag gegaan.

Tekst: Rob Groot, DLV Plant team Bloembollen
 Fotografie: DLV Plant team

De broei van snijhyacinten vindt meestal plaats in schuren die voor de bollenteelt en -verwerking gebouwd zijn. Deze zijn vaak niet specifiek ingericht op de productie van snijhyacinten. De productie vindt groten-deels plaats op veensubstraat. Nadelen hiervan zijn veenwinning, veenresten op de bloemen, een grote koellast en het gebruik van fungici-den. Doel van het praktijknetwerk 'Snijhya-cinten, nu en in de toekomst' was om het rende-ment en de kwaliteit te verbeteren en te komen tot een duurzame snijhyacintenproductie. Snij-hyacintenbroeiers hebben daarbij de kwaliteit beter in de hand, terwijl het energieverbruik en de milieubelasting per steel vermindert. Sommige bedrijven kunnen meer dan twee keer zoveel bloemen produceren zonder grote investerin-gen te hoeven doen.

BROEI OP WATER

Broei op water van snijhyacinten kan een goede,

schone kwaliteit snijhyacinten geven. Het komt echter regelmatig voor dat het water snel ver-vuuld raakt door de groei van een bacterieach-tig slijm. Vaak stoppen de wortels dan na enige tijd met groeien en krijgen ze bruine punten. Het gebrek aan een goed wortelgestel kan tot korte-re planten leiden. Soms zijn de planten zo kort of misvormd dat ze onverkooptbaar zijn. In geval-len waarbij een hele kist uitvalt, is er meestal een bol opgeplant die waarschijnlijk al zwaar aange-tast was door een bacterie.

NOW

Het blijkt dat het simpelweg verversen van het water een goede oplossing is om het slijm kwijt te raken, maar dit is erg arbeidsintensief. Rei-nigende middelen toevoegen, zoals chloor, lijkt ook te werken, maar dit is van tijdelijke aard. Bovendien willen we juist van chemische mid-delen af. In overleg met Agrozone zijn de hya-cinten op zogenaamd NOW-water beworteld. NOW staat voor Neutraal-Oxidatie-Water, wat na het elektrolyseproces bestaat uit een stabiele samenstelling van ozon, waterstofperoxide,

Soms kan één bol voor uitval van een hele bak zorgen

waterstofhypochloriet en nog een grote groep desinfectans. Deze toepassing lijkt perspec-tiefvol, maar het is nog zoeken naar de juiste gewasveilige dosering voor hyacint.

NADELEN

De broei van hyacinten op water kent grote voordelen: schoon product, geen gewasbe-schermingsmiddelen, gelijkmatigere oogst en makkelijker oogsten. Nadelen zijn er echter ook, en dat betreft niet alleen de hiervoor genoemde bacteriegroei die in de tulpenbroei op water bijvoorbeeld niet voorkomt. Veel van de nadelen hebben direct te maken met het fust waarin de bollen op water staan:

- Omvallen van de laatste te oogsten ste-len. Als negentig procent van de bloemen geoogst is, heeft de laatste tien procent te weinig steun en valt om. Dit gebeurt bij vrij-wel alle typen fust;
- Het is erg belangrijk om het fust voor een volgende teelt goed schoon te maken. Hya-cintenwortels zijn dik en sterk en zijn soms moeilijk uit het fust te krijgen. Dit bemoei-lijkt het reinigen van de bakken;
- Op fust met prikkers ontstaat regelmatig uit-val doordat prikkers in de spruit terecht-komen. Dit geeft tot wel tien procent minder bloemen. Ook ontstaat er grotere kans op verspreiding door bacterieziekten;
- Hyacintebollen zijn hard waardoor prik-

Het praktijknetwerk heeft naar verschillende mogelijkheden voor waterbroei gekeken

en bekijkt alternatieven

kers kunnen afbreken, wat bij oude bakken lekkage kan veroorzaken.

ALTERNATIEVEN

Binnen het praktijknetwerk zijn verschillende oude en nieuwe typen waterbroeifust vergeleken en is er gezocht naar alternatieven en aanpassingen om de genoemde problemen op te lossen.

- Prikbak met steungaas: geeft minder tweede kwaliteit door omvallen, maar de problemen met prikschade blijven. Wellicht brengen de nieuwe type trays uit de tulpenbroei hier nog iets verbetering in. Deze zouden ook het meentrekken van buurplanten moeten verminderen. Steungaas maakt het oogsten wel bewerkelijker;
- Fust met honingraastraster: lijkt beter te werken, maar dit is geen standaardproduct en daardoor kostbaar;
- Tempexplaten waar de bollen ingedrukt worden: lijken ideaal want er is geen prikschade, ze houden bollen goed vast en het is een bestaand systeem uit onder meer de irisbroei. Het grootste nadeel is: veel minder opgeplante hyacinten per m² dan bij de andere systemen. Dit kost veel cel- en kasruimte en dus energie;
- Eierrek van Twinpack: wordt op grote schaal geproduceerd voor de eierindustrie. De eerste proeven laten goede resultaten zien, maar deze moeten nog herhaald worden.

Om meer wortelruimte te creëren, moet nog een ombak worden ontwikkeld die de eierrekjes ondersteunt. Alleen de bloemen langs de randen vallen om, dus dat moet bij de ontwikkeling van een ombak meegenomen worden;

- Een bollenexportkrat: heeft de benodigde opstaande randen, hier kan een bak met water onder geplaatst worden. Het is wel erg belangrijk dat de bollen het water raken bij de start van de beworteling en dat valt bij dit systeem niet altijd mee;
- De tomatentray van Beekenkamp: lijkt op de bodem van een bollenexportkrat, maar dan zonder de opstaande randen. Ook dit werkt goed, maar een ombak is wel nodig.

PRAKTIJKBEZOEKEN

Vanuit het project is een aantal bedrijven bezocht buiten het eigen 'bekende' vak. Naast een uitstapje naar een tomatentelersvereniging, werden bij een hypermodern tulpenbroei bedrijf de laatste innovaties op gebied van LED-verlichting, meerlagenteelt en water- en fustreiniging bekeken. De hyacint is een totaal andere plant dan tulp, maar de bedrijfssystemen zoals die momenteel in de tulpenbroei gangbaar zijn en/of worden ontwikkeld, zijn wel deels bruikbaar voor de hyacintenbroei. De problemen die in de waterbroei van hyacint voorkomen, liggen echter dicht bij de witlofteelt. Ook hier vormen bacteriën een groot risico tijdens de teelt. Het bezoek aan een witlofkwekerij was daardoor erg inspirerend.

OZON

Ozon is in lage concentraties in de buitenlucht aanwezig. In verschillende sectoren is ruime ervaring met het kunstmatig toedienen van ozon om schimmelsporulatie tegen te gaan. Ook in bloembollen wordt ozon toegepast, onder meer in de tulpenteelt en -broei. Diverse hyacinttelers doseren de laatste jaren ozon in hun bedrijf, maar het ontbreekt aan uitgebreid wetenschappelijk onderzoek naar de werking hiervan. Binnen het netwerk zijn alle ervaringen verzameld. Het lijkt er op dat ook sporulatie van verschillende pathogene

Praktijknetwerk 'Snijhyacinten, nu en in de toekomst' voor professionalisering van de hyacintenbloemenproductie kwam mede tot stand door het Ministerie van Economische Zaken, het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling; 'Europa investeert in zijn platteland', de deelnemende bedrijven en het Innovatiefonds van Rabobank Bollenstreek.

schimmels voor hyacint tegengegaan wordt. Een zieke bol wordt echter niet beter door toepassen van ozon. De aantasting van andere bollen wordt wel tegengegaan. Op dit moment lopen nog wat proeven om de toepassing van ozon, tegen de verspreiding van de verschillende bacteriën die in hyacint voorkomen, te testen. Uit de proeven blijkt wel dat een goede verdeling van het ozongas door de te behandelen ruimte erg belangrijk is voor een goede werking.

OPTIMALE BOLBEHANDELING

Om sneller en duurzamer te kunnen broeien, is een optimale bolbehandeling nodig. Tijdens de bewaring van de bollen wordt in belangrijke mate de broeikwaliteit en -snelheid bepaald. Tot nu toe krijgen alleen de bollen voor de allervroegste bloei een afwijkende behandeling. De rest krijgt een standaardbehandeling. Aan de ene kant is het aantrekkelijk om alle bollen een zelfde behandeling te geven. Er is dan slechts een warme cel en een koelcel nodig, maar in de afbroeifase zijn kwaliteitsverschillen tussen de vroeg gebroeiende bloemen en de laat gebroeiende bloemen te zien.

.....

'Ook de droge koeling is door de deelnemers opnieuw opgepakt, met prima resultaat'

.....

Binnen het praktijknetwerk is de traditionele behandeling bestudeerd en is uiteindelijk een schema opgesteld met voor elke bloeiweek een afzonderlijke behandeling. Door een optimale bolbehandeling is de broeifase te verkorten en is de kwaliteit uniform gedurende het broeiseizoen. Ook de droge koeling is door de deelnemers opnieuw opgepakt, met prima resultaat. Droge koeling is mogelijk, mits het maar niet te lang is. Penicillium, waarover in de praktijk altijd gespeculeerd wordt, is niet waargenomen. Bij te lange droge koeling ontstaan er wel problemen met de beworteling, vergelijkbaar met de bloemeteelt van Muscari.

Tijdens het hele project kwam elke keer weer naar voren hoe belangrijk het uitgangsmateriaal is. De kwaliteit van de bollen bepaalt direct de bloemkwaliteit en de mate van uitval. Bacterieziekten, beschadiging, bemesting en herkomst zijn cruciaal. In de bollenteelt is daarin nog veel te optimaliseren.